

UCZELNIA PAŃSTWOWA
IM. JANA GRODKA W SANOKU
ul. Mickiewicza 21, 38-500 Sanok

PROGRAM STUDIÓW NA STUDIACH PIERWSZEGO STOPNIA OBOWIĄZUJĄCY OD ROKU AKADEMICKIEGO 2024/2025

KIERUNEK: EKONOMIA

SPECJALNOŚĆ: RACHUNKOWOŚĆ I PODATKI
SPECJALNOŚĆ: E-COMMERCE

zatwierdzenie: Uchwała Senatu 1/I/14
zmiany: Uchwała Senatu 56/IX/14
Specjalność wprowadzono: Uchwała Senatu 22/IV/15
zmiany: Uchwała Senatu 23/IV/15
zmiany: Uchwała Senatu 101/XII/16
Specjalność wprowadzono: Uchwała Senatu 28/V/17
Zmiany: Uchwała Senatu 30/V/17
Zmiany: Uchwała Senatu 43/IX/18
Zmiany: Uchwała Senatu 24/V/19
Zmiany: Uchwała Senatu 9/IV/22
Zmiany: Uchwała Senatu 3/II/24
Zmiany: Uchwała Senatu 18/V/24

1. Charakterystyka kierunku

- 1) **INSTYTUT:** NAUK SPOŁECZNYCH
- 2) **ZAKŁAD:** EKONOMII
- 3) **Nazwa kierunku studiów (w języku polskim i w języku angielskim):**
Ekonomia / Economics
- 4) **Nazwa specjalności (w języku polskim i w języku angielskim):**
 - Rachunkowość i podatki / Accountancy and Taxes
 - E-commerce / E-commerce
- 5) **Poziom:** studia pierwszego stopnia
- 6) **Poziom PRK:** VI
- 7) **Profil:** praktyczny
- 8) **Formy studiów:** stacjonarna/niestacjonarna
- 9) **Tytuł zawodowy:** licencjat
- 10) **Czas trwania studiów (liczba semestrów):** 6 semestrów
- 11) **Liczba punktów ECTS niezbędnych do ukończenia studiów:** 180
- 12) **Język studiów:** POLSKI
- 13) **Termin rozpoczęcia cyklu:** 2024/2025, semestr zimowy
- 14) **Przyporządkowanie kierunku do dziedzin i dyscyplin naukowych:**
 - Dziedzina: nauki społeczne
 - Dyscyplina:
 - ekonomia i finanse (72%) (dyscyplina wiodąca)
 - nauki o zarządzaniu i jakości (28%)

15) Wskazanie związku kierunku studiów ze strategią rozwoju oraz misją Uczelni:

Kierunek studiów Ekonomia wpisuje się w Strategię Rozwoju Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku i w Strategię Rozwoju Województwa Podkarpackiego. Do podstawowych zadań Uczelni należy kształcenie studentów na studiach o profilu praktycznym uwzględniającego potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Misją Uczelni jest zapewnienie odpowiedniej oferty i warunków do studiowania mających na celu zaspokojenie aspiracji edukacyjnych młodzieży i osób dorosłych, przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy, a także do dalszego rozwoju zawodowego i/lub naukowego oraz aktywnego funkcjonowania w życiu społecznym i gospodarczym Euroregionu Karpackiego. Ta misja Uczelni jest realizowana na kierunku Ekonomia poprzez kształcenie studentów i przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy.

Program studiów oraz założone efekty uczenia są wynikiem:

- analizy dotychczasowych programów studiów;
- konsultacji z absolwentami i studentami;
- zindywidualizowanej analizy losów absolwentów;
- konsultacji zewnętrznych z potencjalnymi pracodawcami.

Dzięki takiemu doborowi współtwórców programu studiów realizowane są strategiczne cele uczelni, takie jak: dostosowanie programów studiów do zapotrzebowania lokalnego i regionalnego rynku pracy, zaangażowanie pracowników, studentów i interesariuszy zewnętrznych w tworzenie programów studiów, współpraca z lokalnymi i regionalnymi przedsiębiorstwami i instytucjami administracji publicznej oraz z podmiotami z sektora pozarządowego, a także pracodawcami.

Efekty uczenia się dla kierunku ekonomia zostały zdefiniowane w taki sposób, aby zapewnić ich osiągnięcie zarówno przez studentów studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Zatem poprzez realizację przedstawionych programów studiów na kierunku ekonomia Uczelnia zapewnia uzyskanie takich samych efektów uczenia się na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Uzyskanie jednakowych efektów uczenia się na studiach prowadzonych w obu formach studiów gwarantuje założona w programie studiów łączna liczba godzin pracy, znajdująca odzwierciedlenie w punktach ECTS. Ponadto program studiów dla obu form studiów uwzględnia realizację takich samych przedmiotów oraz praktyk.

W przypadku praktyk zawodowych założone efekty uczenia się są dostosowane do koniecznych osiągnięć studenta zdobywanych podczas zajęć realizowanych zarówno w formie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

16) Charakterystyka profilu kandydata (zasady rekrutacji):

Do postępowania rekrutacyjnego zostaje dopuszczona osoba, która:

- posiada świadectwo dojrzałości,
- wypełniła wszystkie wymagania zawarte w uchwale rekrutacyjnej,
- dokonała opłaty za postępowanie związane z przyjęciem na studia ustalonej przez Rektora.

Postępowanie kwalifikacyjne prowadzone jest w formie konkursu świadectw. Podstawę zakwalifikowania do przyjęcia kandydata na I rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych stanowią wyniki uzyskanych przez kandydata ocen/wyników procentowych na świadectwie dojrzałości z trzech przedmiotów: matematyka, język obcy oraz do wyboru: geografia, historia.

17) Charakterystyka profilu absolwenta (możliwości zatrudnienia oraz kontynuacji kształcenia)

Celem kształcenia na kierunku ekonomia jest przygotowanie kadry do wykonywania zawodu ekonomisty oraz utworzenie możliwości kształcenia na odpowiednim poziomie teoretycznym i praktycznym. Trwające 3 lata studia pozwalają na zdobycie szerokiej wiedzy z zakresu teoretycznych podstaw mikroekonomii i makroekonomii, narzędzi, szczególnie matematycznych (analiza matematyczna, statystyka, ekonometria), stanowiących bazę zawodowego warsztatu ekonomisty, empirycznych zastosowań analizy ekonomicznej i wiedzy z innych dziedzin, potrzebnych w pracy zawodowej ekonomisty (podstawy informatyki, rachunkowość), jak również z innych dyscyplin społecznych, pozwalających zrozumieć społeczny kontekst funkcjonowania gospodarki (socjologia, zarządzanie, historia społeczno-gospodarcza). Ponadto studenci nabywają wiedzę o wielu innych zagadnieniach, co pozwoli im na bardziej świadomy wybór kierunku studiów II stopnia, a osobom chcącym zakończyć naukę na poziomie licencjackim ułatwi dostosowanie się do potrzeb rynku pracy. Wiedza ekonomiczna, którą nabywa absolwent tego kierunku, w ramach przedmiotów jest uzupełniana o umiejętności praktyczne nabywane w trakcie obowiązkowych studenckich praktyk zawodowych.

Kończąc studia na poziomie licencjackim absolwenci są w pełni przygotowani do wykorzystywania wiedzy ekonomicznej w zastosowaniach praktycznych – przede wszystkim wykonywania analiz ekonomicznych opartych na solidnej wiedzy ekonomicznej, umiejętnościach stosowania nowoczesnych metod analitycznych i narzędzi. Te cechy pozwalają podjąć pracę na stanowiskach przeznaczonych dla ekonomistów i dla przedstawicieli pokrewnych zawodów w każdym sektorze i dziale gospodarki.

Absolwenci dysponują umiejętnościami warsztatowymi, takimi jak: gromadzenie i prezentowanie danych lub redagowanie tekstów o charakterze naukowym i analitycznym, korzystanie z technik informatycznych. Władają również językami obcymi, co umożliwi im pracę z materiałami i w środowisku międzynarodowym.

Absolwent kierunku ekonomia otrzymuje gruntowną wiedzę obejmującą między innymi:

- ogólną wiedzę o miejscu ekonomii w systemie nauk społecznych oraz jej powiązaniach z innymi dziedzinami naukowymi,

- teorie ekonomiczne i pojęcia stosowane w naukach ekonomicznych,
- wiedzę z zakresu gospodarki rynkowej, przebiegu procesów globalizacji i integracji,
- wiedzę na temat powiązań pomiędzy podmiotami, instytucjami państwowymi działającymi w przestrzeni gospodarczej kraju oraz rozumie decyzje uczestników rynku jako podmiotów działających w strukturach społeczno-gospodarczych,
- znajomość metod statystycznych, technik i narzędzi pozyskiwania danych niezbędnych w celu opisywania struktur społecznych i procesów zachodzących pomiędzy nimi,
- znajomość zasad rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych w przedsiębiorstwach, a także narzędzi i metod stosowanych w analizie ekonometrycznej,
- wiedzę dotyczącą podstawowych norm społecznych oraz reguł warunkujących funkcjonowanie podmiotów gospodarczych,
- istotę przedsiębiorczości oraz podstawowych zasad tworzenia i rozwoju indywidualnych form przedsiębiorczości.

Ponadto absolwent w wyniku procesu kształcenia nabędzie umiejętności między innymi w zakresie:

- obserwowania i interpretowania zjawisk ekonomicznych zachodzących w gospodarce oraz dokonywania stosownych ocen,
- dostrzegania zmian w gospodarce oraz wykorzystywania zasady zrównoważonego rozwoju na poziomie regionalnym i lokalnym,
- posługiwania się technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi wykorzystywanymi w prowadzeniu działalności gospodarczej,
- podejmowania decyzji ekonomicznych w oparciu o analizę informacji pozyskanych od podmiotów gospodarczych oraz rynku
- dobierania metod statystycznych i technik analizy ekonomicznej do konkretnych problemów decyzyjnych w przedsiębiorstwie i instytucjach społecznych,
- prognozowania procesów i zjawisk społecznych oraz właściwego wykorzystania metod analizy ekonomicznej do oceny działalności podmiotów gospodarczych,
- posługiwania się przepisami prawa z zakresu działalności gospodarczej,
- analizowania procesów zachodzących w przedsiębiorstwie ze względu na ich skutki społeczne, ekonomiczne, prawne, etyczne oraz środowiskowe,
- organizowania pracy własnej i grupy,
- oceniania sposobów zmniejszania ryzyka gospodarczego,
- wykonywania raportów zamierzeń i efektów zaplanowania działań gospodarczych,
- posługiwania się językiem obcym w zakresie ekonomii.

Absolwent kierunku ekonomia będzie posiadał szereg kompetencji społecznych w zakresie:

- rozumienia potrzeby stałego podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych,
- wyznaczania kierunku własnego kształcenia,
- prawidłowej oceny ryzyka związanego z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- uczestniczenia w opracowaniu projektów gospodarczych oraz myślenia w sposób przedsiębiorczy.

Efekty uczenia się gwarantują absolwentowi posiadanie wiedzy, umiejętności oraz rozwinięcie kompetencji społecznych w stopniu zapewniającym wywiązywanie się z obowiązków w branżach związanych z ekonomią, polityką gospodarczą, polityką społeczną, sektorem finansowym bądź prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.

Absolwenci kierunku ekonomia mogą podjąć pracę na stanowiskach specjalistycznych, operacyjnych bądź pomocniczych w różnego rodzaju przedsiębiorstwach, instytucjach administracji publicznej, organizacjach pozarządowych, a także będą posiadali wiedzę

i umiejętności niezbędne do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej. Z pewnością odnajdą się między innymi w takich zawodach jak: menadżer, bankowiec, analityk finansowy, doradca ubezpieczeniowy, przedstawiciel handlowy czy księgowy.

Wiele uwagi w trakcie studiów będzie poświęcone uwarunkowaniom rozwoju Podkarpacia i ziemi sanockiej. Ziemia sanocka to obszar atrakcyjny pod względem turystycznym, ważny ośrodek gospodarczy, geopolitycznie usytuowany w obszarze przygranicznym, na styku z Ukrainą i Słowacją.

Absolwent kierunku ekonomia uzyska kwalifikacje, które dadzą mu możliwość aktywnego udziału w życiu publicznym oraz zdolność efektywnego poruszania się na rynku pracy. Przewidziane są praktyki zawodowe, w trakcie których student będzie mógł poznać sposób funkcjonowania instytucji publicznych oraz organizacji politycznych i gospodarczych na poziomie lokalnym, regionalnym i międzyregionalnym. Studenci będą mieli też możliwość uczestniczenia w działalności naukowej uczelni, w konferencjach naukowych i różnych formach aktywności ukierunkowanej na poznanie teoretyczne i praktyczne funkcjonowania Sanoka oraz zjawisk zachodzących w regionie m.in. w polityce regionalnej, w kontaktach międzyregionalnych. Studenci zapoznają się także ze strategią rozwoju regionu.

Absolwent nabeędzie ponadto:

- umiejętność posługiwania się językami obcymi (w tym regionalnymi) z zakresu problematyki ekonomicznej,
- przygotowanie praktyczne w trakcie praktyk w przedsiębiorstwach, jednostkach administracji samorządowej i innych organizacjach, w których realizowane są zadania związane z problematyką ekonomiczną.

Absolwent uzyska niezbędny zasób wiedzy umożliwiający kontynuowanie nauki na studiach drugiego stopnia z obszaru nauk społecznych.

Opis specjalności: Rachunkowość i podatki

Prowadzona działalność komercyjna lub pożytku publicznego w dowolnej formie organizacyjno-prawnej nieodłącznie związana jest z obowiązkami wynikającymi zarówno z prawa bilansowego, jak i podatkowego. Nierozzerwalnie ze sobą powiązane zagadnienia podatkowe oraz rachunkowe wymagają umiejętności rozpoznawania ewidencyjno-sprawozdawczych oraz podatkowych konsekwencji podejmowanych decyzji.

Studia na kierunku ekonomia w ramach specjalności rachunkowość i podatki stanowią ofertę odpowiadającą aktualnym potrzebom rynku pracy. W dziedzinie rachunkowości odnotowuje się w ostatnich latach dynamiczny rozwój, związany z aplikacją międzynarodowych standardów rachunkowości, obsługą finansowo-księgową funduszy unijnych, nowymi formami finansowania działalności jednostek samorządu terytorialnego, rozwojem rynków finansowych itp. Na liście opracowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy znalazło się 100 zawodów, które mają "pozytywny trend rozwojowy" czyli zatrudnianych jest w nich coraz więcej osób. Wśród nich znalazły się między innymi: doradca inwestycyjny, doradca podatkowy, specjalista ds. finansów, specjalista ds. kredytów, specjalista ds. rachunkowości. W obecnych warunkach podatki mają nie tylko istotne znaczenie dla budżetu państwa ale także dla podatników, w szczególności będących przedsiębiorcami. W sytuacji zmieniających się przepisów prawnych, występuje duże zapotrzebowanie na tego typu specjalistów. Dobra znajomość lokalnych i regionalnych uwarunkowań poparta wiedzą z zakresu obowiązującego prawa stanowi atut absolwentów tej specjalności.

Studenci specjalności zdobywają wiedzę z zakresu: rachunkowości i podatków podmiotów prowadzących działalność komercyjną oraz organizacji non-profit, przygotowania danych oraz sporządzania sprawozdań finansowych. Posiadają

umiejętność ujmowania zjawisk gospodarczych w systemie rachunkowości z równoczesną analizą ich skutków w zakresie obciążeń publicznoprawnych. Zgłębiają różne formy rozliczeń publicznoprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów podatkowych i ich skutków dla funkcjonowania podmiotu gospodarczego. Poznają organizację systemu rachunkowości, między innymi korzystając z programów komputerowych, odtwarzając na zajęciach środowisko informatyczne typowego biura rachunkowego. Uczą się reguł kontroli wewnętrznej i badania sprawozdań finansowych. Posiadają specjalistyczną wiedzę i umiejętności praktyczne odnoszące się do audytu i kontroli wewnętrznej, rewizji finansowej, analizy i ewidencji podatkowej, organizacji i zasad funkcjonowania administracji podatkowej i kontroli skarbowej. Absolwenci posiadają świadomość odpowiedzialności zawodowej. W ramach specjalności student odbywa praktykę zawodową stanowiącą integralną część procesu kształcenia.

Praktyczny charakter specjalności gwarantuje przygotowanie absolwenta do pracy niemal w każdym typie przedsiębiorstw czy instytucji. Specjalność przeznaczona jest dla osób, które planują karierę zawodową w obszarach (na stanowiskach): prowadzenie własnego biura rachunkowego, samodzielny księgowy, główny księgowy, specjalista ds. księgowości, kontroler finansowy. Interesującym stanowiskiem pracy, na które będzie mógł aplikować absolwent jest analityk finansowy w dziale controllingu lub w banku. Studia na specjalności rachunkowość i podatki stanowią jednocześnie etap przygotowujący do ubiegania się, po zdobyciu doświadczenia praktycznego i zdaniu wymaganych egzaminów o uprawnienia biegłego rewidenta czy doradcy podatkowego.

Przedmioty specjalnościowe: podstawy bankowości, podatek dochodowy, podatki pośrednie, rachunkowość finansowa, podatki kosztowe, międzynarodowe standardy rachunkowe, programy informatyczne w rachunkowości, analiza sprawozdań finansowych, praktyka zawodowa w wymiarze 120 godz. w dziale rachunkowości wybranego przedsiębiorstwa, instytucji lub biurze rachunkowym

Opis specjalności: E-commerce

Rozwój nowoczesnych technologii i globalizacja spowodowały, że podstawą prowadzenia niemal każdego biznesu jest sprzedaż internetowa. Handel elektroniczny, czyli e-commerce jest sektorem gospodarki, który rośnie w bardzo szybkim tempie. Obecnie brakuje absolwentów posiadających kompetencje w zakresie tworzenia aplikacji mobilnych i webowych dla tego sektora, a także specjalistów i analityków e-commerce.

Studia na kierunku ekonomia w ramach specjalności e-commerce stanowią ofertę odpowiadającą aktualnym potrzebom rynku pracy. Kierunek studiów E-commerce będzie wyposażał absolwentów w umiejętności niezbędne do prowadzenia badań rynku i przetwarzania informacji na potrzeby e-commerce, opracowywania i wdrażania rozwiązań związanych z marketingiem on-line (ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania działań promocyjnych i marki) oraz przygotowaniem, wdrażaniem i zarządzaniem sklepem internetowym i opracowaniem strategii wejścia e-sklepu na rynek. Umiejętności absolwenta związane będą również z wykorzystywaniem najnowszych aplikacji na potrzeby e-commerce. Absolwent posiadał będzie umiejętności nieodzowne do zarządzania relacjami z klientami.

Studenci specjalności e-commerce zdobywają wiedzę z zakresu stosowania oprogramowania biznesowego oraz metod zarządzania w procesie uruchamiania, prowadzenia oraz modyfikacji przedsięwzięć handlu internetowego. W ramach specjalności zaplanowano zajęcia praktyczne obejmujące tematykę m.in. prowadzenia sklepu internetowego, handel na platformach sprzedażowych, obsługi klienta, instrumentów konkurencyjności. Absolwenci posiadają świadomość odpowiedzialności zawodowej. W ramach specjalności student odbywa praktykę zawodową stanowiącą integralną część procesu kształcenia.

Zdobycie wiedzy z zakresu funkcjonowania handlu elektronicznego oraz praktyczny charakter specjalności gwarantuje przygotowanie absolwenta do rozpoczęcia kariery w tej branży. Kierunek „E-commerce” stwarza absolwentowi duże możliwości aktywności zawodowej w działach e-commerce dużych przedsiębiorstwach, w firmach prowadzących handel za pośrednictwem Internetu i narzędzi elektronicznych, w firmach zajmujących się projektowaniem i wdrażaniem rozwiązań e-commerce. Zdobytą wiedzę i umiejętności pozwalają absolwentowi kierunkowi na prowadzenie własnej firmy o profilu e-commerce lub też wykorzystującej rozwiązania e-commerce.

Absolwent będzie przygotowany do pracy również jako m.in.: specjalista ds. e-commerce, koordynator projektów e-commerce, specjalista ds. marketingu internetowego, e- przedsiębiorca.

18) Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk

Praktyki zawodowe studentów kierunku ekonomia to praktyki specjalistyczne, grupowe, krajowe, realizowane między innymi w:

- 1) Urzędzie Miasta w Sanoku,
- 2) Sanockich Zakładach Przemysłu Gumowego "Stomil Sanok" S.A. w Sanoku,
- 3) PGE Energia Odnawialna S.A. Oddział Zespół Elektrowni Wodnych Solina-Myczkowce w Solinie,
- 4) Przedsiębiorstwie Produkcyjnym HERB Sp. z o.o. w Sanoku,
- 5) Wojskowym Zespole Wypoczynkowym „Jawor” w Solinie,
- 6) Urzędzie Gminy w Solinie z siedzibą w Polańczyku,
- 7) Starostwie Powiatowym w Sanoku,
- 8) inne.

Charakter ośrodka realizacji praktyk będzie umożliwiał osiągnięcie efektów przewidzianych dla modułu „praktyki zawodowe”. Praktyki odbywają się na terenie wymienionych wcześniej podmiotów i pod opieką ich pracowników (patronów praktyk). Czas trwania praktyk na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych wynosi łącznie 24 tygodnie (960 godzin), w tym: 6 tygodni (240 godzin) realizowane w drugim semestrze, 6 tygodni (240 godzin) w trzecim semestrze, 6 tygodni (240 godzin) w czwartym semestrze, 6 tygodni (240 godzin) w piątym semestrze.

Praktyki będą zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić studentom zapoznanie się z pracą poszczególnych komórek zakładowych zarówno w przedsiębiorstwach jak i w jednostkach samorządu terytorialnego.

Warunkiem zaliczenia praktyk jest uzyskanie pozytywnej oceny i opinii od patrona praktyki (pracownika ośrodka praktyk zajmującego się studentem) oraz złożenie dokumentacji praktyki (indywidualnego dzienniczka praktyk) opiekunowi praktyk. Zaliczenia praktyk dokonuje koordynator praktyk w porozumieniu z opiekunem praktyk na podstawie dokumentacji praktyki i jej oceny przez patrona. Obowiązuje zaliczenie na ocenę. Szczegółowe zasady zaliczenia praktyk określone zostały w sylabusie przedmiotu. Przewiduje się dokonanie kontroli nie mniej niż 10% liczby studentów odbywających praktyki w okresie jednego semestru. Kontroli na miejscu odbywania praktyk lub poprzez rozmowę telefoniczną dokonuje zakładowy opiekun praktyk studenckich lub nauczyciel akademicki wskazany przez kierownika zakładu. Wyniki kontroli przedstawiane będą za pomocą notatki służbowej z kontroli odbywania praktyki.

19) Zasady prowadzenia procesu dyplomowania

Praca dyplomowa jest przygotowywana samodzielnie przez studenta pod kierunkiem promotora. Temat pracy zgodny z kierunkiem kształcenia powinien być ustalony nie później niż przed ukończeniem piątego semestru studiów. Treść merytoryczna pracy jest

ustalana indywidualnie z promotorem pracy dyplomowej. Za pracę dyplomową może być uznana również praca, która powstała w ramach realizacji studenckiej praktyki zawodowej. Praca dyplomowa przed złożeniem podlega procedurze antyplagiatowej.

Oceny pracy dyplomowej dokonują promotor oraz recenzent.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest:

- uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w programie studiów;
- uzyskanie pozytywnych ocen z wszystkich egzaminów przewidzianych planem studiów;
- uzyskanie wymaganej do ukończenia studiów liczby punktów ECTS;
- uzyskanie pozytywnej oceny z pracy dyplomowej.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją, w skład której wchodzi: przewodniczący, promotor pracy i recenzent.

Egzamin sprawdza wiedzę, umiejętności i kompetencje zdobyte w całym okresie studiów oraz umiejętność właściwego zintegrowania wiedzy uzyskanej w ramach różnych modułów kształcenia. Student odpowiada na zadane przed komisję trzy pytania, które komisja ocenia w części niejawnego egzaminu.

Szczegóły dotyczące zasad prowadzenia procesu dyplomowania określa regulamin studiów oraz procedura procesu dyplomowania.

2. Wykaz zakładanych kierunkowych efektów uczenia się (KEU)

SYMBOL KEU	WYKAZ EFEKTÓW UCZENIA SIĘ NA KIERUNKU EKONOMIA
WIEDZA	
zna i rozumie:	
KEU_W01	w stopniu zaawansowanym miejsce ekonomii w systemie nauk społecznych i jej powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi
KEU_W02	w stopniu zaawansowanym koncepcje teorii ekonomii i pojęcia stosowane w naukach ekonomicznych
KEU_W03	w stopniu zaawansowanym zagadnienia z zakresu gospodarki rynkowej, jej struktur, norm i reguł organizacyjnych oraz mechanizmów funkcjonowania
KEU_W04	w stopniu zaawansowanym przebieg procesów globalizacji, integracji, z uwzględnieniem integracji europejskiej
KEU_W05	w stopniu zaawansowanym powiązania między podmiotami, instytucjami państwowymi działającymi w przestrzeni gospodarczej kraju oraz zna rządzące nimi prawidłowości
KEU_W06	rozumie decyzje uczestników rynku jako podmiotów działających w strukturach społeczno-gospodarczych
KEU_W07	zna zasady komunikowania społecznego
KEU_W08	w stopniu zaawansowanym metody statystyczne, narzędzia i techniki pozyskiwania danych, w tym informatyczne, właściwe dla ekonomii w celu opisywania struktur społecznych oraz interpretowania procesów w nich i pomiędzy nimi zachodzących
KEU_W09	w stopniu zaawansowanym narzędzia analizy ekonometrycznej wspomagające podejmowanie decyzji ekonomicznych
KEU_W10	w stopniu zaawansowanym zasady rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych w przedsiębiorstwach
KEU_W11	w stopniu zaawansowanym metody i narzędzia stosowane w analizie ekonomiczno-finansowej oraz planowaniu
KEU_W12	rozumie normy społeczne i przepisy prawa regulujące funkcjonowanie podmiotów gospodarczych i instytucji społecznych
KEU_W13	sposób organizacji oraz reguł warunkujące funkcjonowanie podmiotów gospodarczych i instytucji społecznych
KEU_W14	znaczenie wpływu produkcji i wzrostu gospodarczego na środowisko i zasoby naturalne
KEU_W15	fundamentalne zagadnienia z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego

KEU_W16	istotę przedsiębiorczości oraz fundamentalne zasady tworzenia i rozwoju indywidualnych form przedsiębiorczości wykorzystujące wiedzę z zakresu ekonomii
KEU_W17	akty prawne krajowych, Międzynarodowych Standardów Rachunkowości regulujących rachunkowość w jednostkach gospodarczych oraz zasady tworzenia prawidłowej polityki rachunkowości, zasady wyceny początkowej i bilansowej poszczególnych składników majątku i kapitału, zasady dokumentacji tych składników
KEU_W18	podstawy prawne oraz charakteryzuje konstrukcję poszczególnych podatków i opłat, określa obowiązki przedsiębiorstw w zakresie dokumentowania i rozliczania podatków, zasady i sposób ujęcia rozliczeń podatkowych w księgach rachunkowych
KEU_W19	pojęcie, cechy oraz funkcje systemu informatycznego rachunkowości, ma wiedzę na temat aspektów prawnych związanych z prowadzeniem ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera, wie jak przebiega cykl rachunkowości w programie finansowo-księgowym
UMIĘJĘTNOŚCI	
potrafi:	
KEU_U01	zaobserwować i prawidłowo interpretować zjawiska ekonomiczne zachodzące w gospodarce oraz dokonać oceny wyborów podmiotów gospodarczych
KEU_U02	dostrzec zmiany w gospodarce oraz wykorzystywać zasady zrównoważonego rozwoju na poziomie regionalnym i lokalnym
KEU_U03	zastosować nabytą wiedzę teoretyczną oraz pozyskiwać dane do analizowania konkretnych procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych z zakresu właściwego dla ekonomii
KEU_U04	posługiwać się technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi wykorzystywanymi w prowadzeniu działalności gospodarczej
KEU_U05	podejmować praktyczne decyzje ekonomiczne w oparciu o analizę informacji pozyskanej od podmiotów gospodarczych oraz z rynku
KEU_U06	dobierać metody statystyczne i techniki analizy ekonomicznej do konkretnych problemów decyzyjnych w przedsiębiorstwie i instytucji społecznej
KEU_U07	prognozować procesy i zjawiska społeczne wykorzystując standardowe metody i narzędzia statystyczne
KEU_U08	właściwie wykorzystywać metody analizy ekonomicznej do oceny działalności podmiotów gospodarczych
KEU_U09	posługiwać się przepisami prawa z zakresu działalności gospodarczej
KEU_U10	oceniać działania podmiotów gospodarczych ze względu na ich skutki społeczne, ekonomiczne, prawne, etyczne oraz środowiskowe
KEU_U11	analizować procesy zachodzące w przedsiębiorstwie oraz ocenić społeczne i ekonomiczne skutki własnych decyzji gospodarczych
KEU_U12	organizować pracę własną i grupy
KEU_U13	analizować sposoby zmniejszania ryzyka gospodarczego oraz dokonuje wyboru optymalnego w danych warunkach rozwiązania
KEU_U14	zrozumieć i analizować zjawiska społeczne
KEU_U15	rozdzielić struktury sektora finansowego i zachodzące w nim interakcje
KEU_U16	zebrać dane oraz dokonać oceny funkcjonowania instytucji w skali lokalnej, krajowej i międzynarodowej
KEU_U17	wykonać raport zamierzeń i efektów zaplanowanych działań gospodarczych
KEU_U18	przygotować prace pisemne oraz wystąpienia ustne w języku polskim i języku obcym z zakresu ekonomii, dotyczące zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych pojęć teoretycznych oraz innych źródeł
KEU_U19	posługiwać się językiem obcym w zakresie ekonomii, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
KEU_U20	rozdzielić metody wyceny bilansowej poszczególnych aktywów i potrafi aktualizować ich wartość, umie wyceniać oraz ewidencjonować poszczególne aktywa, kapitały i zobowiązania oraz koszty i przychody, posiada umiejętność doboru właściwej metody wyceny i ewidencji składników bilansowych
KEU_U21	analizować przepisy prawne regulujące kwestie podatków i opłat, dokonuje wyboru formy opodatkowania i dobiera odpowiadające jej zasady opodatkowania, identyfikuje i ustala wysokość zobowiązań podatkowych występujących w działalności przedsiębiorstwa, przygotowuje deklaracje podatkowe
KEU_U22	obsługiwać program komputerowy w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz przygotowania niezbędnych raportów, posiada umiejętność naliczania wynagrodzeń, potrafi poprowadzić ewidencję środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych,

	ma umiejętność prowadzenia uproszczonej rachunkowości
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
jest gotów do:	
KEU_K01	krytycznie oceniać własną wiedzę i kompetencje w kontekście oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego oraz do stałego podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych
KEU_K02	współdziałać i pracować w grupie pełniąc rolę zarówno członka jak i lidera grupy oraz komunikować się z otoczeniem
KEU_K03	określać priorytety w dążeniu do realizacji określonego przez siebie lub innych celu
KEU_K04	Wyznaczać kierunki własnego rozwoju zawodowego
KEU_K05	prawidłowo oceniać ryzyko związane z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej
KEU_K06	uczestniczyć w opracowywaniu projektów gospodarczych, uwzględniając aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne
KEU_K07	do propozycji zmian oraz ich inicjowania mając na celu rozwój własny i organizacji
KEU_K08	myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy w odniesieniu do podmiotów, w których funkcjonuje
KEU_K09	brać odpowiedzialność za powierzone mu zadania z zakresu podstawowej ewidencji i wyceny bilansowej, zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny oraz umiejętność aktywnego propagowania takich postaw
KEU_K10	wykorzystywać wiedzę z zakresu podatków do kształtowania polityki podatkowej i bilansowej przedsiębiorstwa, ciągłego śledzenia zmian przepisów regulujących podatki i opłaty, identyfikować następstwa niedopełnienia obowiązków podatkowych
KEU_K11	przestrzegania norm, standardów i przepisów prawa regulujących funkcjonowanie systemu informatycznego rachunkowości

3. Tabela zgodności* kierunkowych efektów uczenia się (KEU) z charakterystyką efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji (CEU)

Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji			Kierunkowy efekt uczenia się (KEU) odpowiadający efektowi uczenia się zawartemu w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK
Kategoria opisowa – aspekty o podstawowym znaczeniu	Kod składnika opisu	Poziom 6	
Kategoria charakterystyki efektów uczenia się - Wiedza: zna i rozumie			
Zakres i głębokość – kompletność perspektywy poznawczej i zależności	P6S_WG	w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem	KEU_W01 KEU_W02 KEU_W03 KEU_W04 KEU_W05 KEU_W08 KEU_W09 KEU_W10 KEU_W11 KEU_W17
Kontekst – uwarunkowania, skutki	P6S_WK	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, podstawowe zasady tworzenia i rozwoju	KEU_W06 KEU_W07 KEU_W12 KEU_W13 KEU_W14 KEU_W15 KEU_W16 KEU_W18 KEU_W19

		różnych form przedsiębiorczości	
Kategoria charakterystyki efektów uczenia się - Umiejętności: potrafi			
Wykorzystanie wiedzy – rozwiązywane problemy i wykonywane zadania	P6S_UW	wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: – właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, – dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów	KEU_U01 KEU_U02 KEU_U03 KEU_U05 KEU_U06 KEU_U07 KEU_U08 KEU_U09 KEU_U10 KEU_U11 KEU_U13 KEU_U14 KEU_U15 KEU_U20 KEU_U21 KEU_U22
Komunikowanie się – odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym	P6S_UK	komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii, brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich, posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	KEU_U03 KEU_U04 KEU_U16 KEU_U18 KEU_U19
Organizacja pracy – planowanie i praca zespołowa	P6S_UO	planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)	KEU_U06 KEU_U07 KEU_U08 KEU_U12
Uczenie się – planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób	P6S_UU	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	KEU_U05 KEU_U11 KEU_U17
Kategoria charakterystyki efektów uczenia się – Kompetencje społeczne: jest gotów do			
Oceny – krytyczne podejście	P6S_KK	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	KEU_K01 KEU_K04 KEU_K05 KEU_K10 KEU_K11
Odpowiedzialność – wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego	P6S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego inicjowania działań na rzecz interesu publicznego myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	KEU_K02 KEU_K03 KEU_K08 KEU_K09
Rola zawodowa – niezależność i rozwój etosu	P6S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: – przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, – dbałości o dorobek i tradycje zawodu	KEU_K06 KEU_K07

* UWAGA: ze sporządzonej tabeli musi wynikać, że efekty kierunkowe pokrywają wszystkie istotne komponenty zbioru efektów uczenia się zdefiniowanych dla kwalifikacji na odpowiednim poziomie. Niedopuszczalne jest zatem pozostawienie niewypełnionych wierszy w ostatniej kolumnie.

Objaśnienie oznaczeń stosowanych we wszystkich tabelach:

- **KEU** – kierunkowe efekty uczenia się
- **CEU** - efekty uczenia się zdefiniowane w postaci charakterystyk dla poziomów 6 i 7 drugiego stopnia typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego określone w załączniku do ustawy o ZSK oraz w rozporządzeniu w sprawie charakterystyk;

4. Matryca wypełnienia kierunkowych efektów uczenia się (KEU) przez przedmiotowe efekty uczenia się (PEU) – w załączeniu (załącznik 1)

5. Sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program studiów

Rodzaj wskaźnika	W planie studiów stacjonarnych		W planie studiów niestacjonarnych	
	Liczba punktów ECTS	Udział % w stosunku do łącznej liczby punktów ECTS	Liczba punktów ECTS	Udział % w stosunku do łącznej liczby punktów ECTS
Liczba punktów ECTS z zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studenta na zajęciach	91,2	50,70%	69,3	38,50%
Liczba punktów ECTS z zajęć z dziedziny nauk humanistycznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS	6	3,3%	6	3,3%
Liczba punktów ECTS z zajęć z języka obcego	8	4,44%	8	4,44%
Liczba punktów ECTS z zajęć wybieralnych	54	30%	54	30%
Liczba punktów ECTS z zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych i projektowych	107	59,44%	107	59,44%
Liczba punktów ECTS z praktyk zawodowych	32	17,78%	32	17,78%

6. Plan studiów (ogólny) – załącznik 2

7. Plan studiów (ramowy) – załącznik 3

8. Opis zajęć (sylabusy) – załącznik 4

Sprawdził Koordynator ds. systemu ECTS

Dyrektor Instytutu Nauk Społecznych

28.05.2024 r., mgr Elżbieta Kruczek

28.05.2024 r., dr hab. Piotr Frączek

.....
(data i podpis)

.....
(data i podpis)

- Zatwierdzono Uchwałą Senatu nr 1/II/14 z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie uchwalenia efektów kształcenia, programu kształcenia (w tym planu studiów) dla planowanego do uruchomienia w PWSZ im. Jana Grodka w Sanoku w roku akademickim 2014/2015 kierunku *ekonomia*.

- Zmieniono Uchwałą Senatu nr 56/IX/14 z dnia 22 września 2014 roku w sprawie wprowadzenia zmian w programie kształcenia dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2014/2015 dla kierunku *ekonomia*
- Nową specjalność wprowadzono Uchwałą Senatu nr 22/IV/15 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wyrażenia zgody na uruchomienie specjalności *ekonomika handlu i sprzedaży* na kierunku *ekonomia* od roku akademickiego 2015/2016
- Zmieniono Uchwałą Senatu nr 23/IV/15 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie uchwalenia efektów kształcenia, programów kształcenia, w tym planów studiów dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2015/2016 dla kierunku *ekonomia*, specjalność *ekonomika handlu i sprzedaży*.
- Zmieniono Uchwałą Senatu nr 101/XII/16 z dnia 22 grudnia 2016 roku w sprawie zatwierdzenia zmian w programach kształcenia, w tym w planach studiów dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2017/2018 dla kierunków: *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, ekonomia, nowe media, reklama, kultura współczesna, pedagogika, praca socjalna (studia I stopnia), ratownictwo medyczne, gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych*.
- Nową specjalność wprowadzono Uchwałą Senatu nr 28/V/17 w sprawie wyrażenia zgody na uruchomienie specjalności *rachunkowość i podatki* na kierunku *ekonomia* od roku akademickiego 2017/2018.
- Zmiany wprowadzono Uchwałą Senatu nr 30/V/17 z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w programach kształcenia, w tym w planach studiów dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2017/2018 dla kierunków: *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, ekonomia, nowe media, reklama, kultura współczesna, pedagogika, praca socjalna, praca socjalna z elementami organizacji i zarządzania (studia II stopnia), pielęgniarstwo (studia I stopnia), pielęgniarstwo (studia II stopnia), ratownictwo medyczne, gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych, rolnictwo, mechanika i budowa maszyn*.
- Zmiany wprowadzono Uchwałą Senatu nr 43/IX/18 z dnia 28 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w programach kształcenia, w tym planach studiów dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2018/2019 dla kierunków: a) *ekonomia*, b) *gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych*.
- Zmiany wprowadzono Uchwałą Senatu nr 24/V/19 z dnia 15 maja 2019 r. w sprawie uchwalenia zmian w programach studiów dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 dla kierunków: a) *ekonomia – studia I stopnia*, b) *praca socjalna – studia I stopnia*, c) *praca socjalna z elementami organizacji i zarządzania – studia II stopnia*, d) *gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych – studia I stopnia*, e) *gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych – studia II stopnia*, f) *mechanika i budowa maszyn – studia I stopnia*, g) *mechanika i budowa maszyn – studia II stopnia*.
- Zmiany wprowadzono Uchwałą Senatu nr 9/IV/22 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia zmian w programie studiów na kierunku *ekonomia* od roku akademickiego 2022/2023.
- Zmiany wprowadzono Uchwałą Senatu nr 3/II/24 z dnia 5 lutego 2024 r. w sprawie wprowadzenia zmian w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *ekonomia*, profil praktyczny, zgodnych z zaleceniami Polskiej Komisji Akredytacyjnej.
- Zmiany wprowadzono Uchwałą Senatu nr 18/V/24 z dnia 28 maja 2024 r. w sprawie uchwalenia zmian w programie studiów na kierunku *ekonomia* (studia I i II stopnia) od roku akademickiego 2024/2025.